

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

(Политика, 25.1.2010)

Почетком фебруара у Скупштини Србије требало би да почне расправа о осуди злочина у Сребреници, али и о осуди свих злочина почињених на просторима бивше Југославије. Уочи те расправе, у јавности је отворена дебата да ли скупштина треба уопште да се изјашњава о тој теми и да ли осуда злочина треба да буде исказана у једном или два документа. Постављена је и дилема да ли оно што се догодило у Сребреници треба оквалификовати као „геноцид” или као и остала недела, „тежак злочин”.

О свему томе, али и о питању шта би заузимање јасног става о Сребреници значило за углед Србије у Европи и у окружењу, за „Политику” су разговарали Оливер Антић, професор Правног факултета, и мр Владимир Тодорић, директор „Правног форума”.

Антић: Ту има три аспекта – политички, правни и морални. Тај политички аспект има непосредни и посредни циљ. Непосредни политички циљ јесте напад на интегритет Републике Српске и даље рушење њеног дејтонског статуса. Посредни политички циљ је везивање руку Србији као гаранту Дејтонског споразума, у погледу реаговања на даље урушавање статуса РС. Али, и отежавања међународног положаја Србије, како пред међународним судовима, тако и у погледу статуса Косова и Метохије јер је Вук Јеремић успео да подигне углед Србије, али и правни положај Србије на међународном плану, и сада то треба на неки начин неутралисати.

Не треба при томе заборавити на целину. Шта је било са Маркалама и Рачком? Разлог за санкције, за напад на српске положаје код Маркала био је заснован на лажима. Утврђено је да чињенице не одговарају оном стању какво је представљено. Исто је потпуно било за Рачак, који је био разлог агресије. Постигнут је, дакле, политички циљ на основу лажних „доказа”.

Не заборавимо да оно што је било у Сребреници јесте злочин, али је он последица освете, јер су из те заштићене зоне у 120 села више пута упадале хорде Насера Орића које су чак ритуално убијале Србе.

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

У међународној јавности је то тек после 10 година почело да се представља на много гори начин него што је то било после самог злочина. Да ли је то случајно?

Тодорић: Заузимање става у односу на злочин је једна од основних људских потреба која постоји од памтивека и оно представља морални категорички императив који не може бити политички опортун и да се цени зависно од тога да ли ће неко други заузети став у односу на друге злочине. То је, пре свега, потреба овог друштва за оздрављењем и за успостављањем здравог система вредности..

Стравични злочини јесу чињени према српском народу и они никада не треба да буду заборављени. Али је, такође, тачно да ти злочини никада ни под којим условима не могу оправдати узимање макар једног невиног живота.

Сребреница се по много чему издваја од свих осталих злочина који су учињени у рату на просторима бивше Југославије. Можемо говорити о трајању самог злочина (само неколико дана), о његовој неорганизованости, о коришћењу логистике и структуре, то јест тешке механизације да би се сахранили они који су побијени, и коришћењу аутобуса да би се преселили они којима је допуштено да живе. То су неке чињенице које објективно издвајају овај злочин у односу на друге. Али, субјективно гледано, то је један злочин за који ми као грађани ове земље имамо потребу и моралну и дужност да осудимо и да се дистанцирамо од њега. Злочин је учињен у име ове државе која је ако ништа друго плаћала тог истог Ратка Младића и све официре РС преко чувеног Тридесетог кадровског центра Генералштаба ЈНА, који је тог истог Ратка Младића пензионисао 2002, значи две године после доласка демократских снага.

Антић: Правни аспект подразумева увек утврђивање одговарајућег чињеничног стања. Дакле, на истинито чињенично стање долази правна надградња. Овде ниједан орган Србије није никада утврдио чињенично стање. Како је онда могуће да се на основу неутврђеног чињеничног стања изјашњава један законодавни орган Србије?

Савет министара СЦГ је својевремено донео одлуку да осуди злочин у Сребреници (чак пре Међународног суда правде), изјаснило се надлежно тело које је водило политику. Србија је сукцесор СЦГ. Сада се тражи од законодавног тела да се поново изјашњава о истој ствари. То је бесмислица.

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

За геноцид мора да постоји геноцидна намера. Ако нису сви стрељани онда нема геноцидне намере. Злочин јесте, ту приче нема, али није геноцид.

Тодорић: Свако може да назове оно што се десило у Сребреници онако како он хоће. Интелектуалци могу и треба да воде дискусију о томе и да се, можда, не слажу са квалификацијом кривичног дела онако како је то урадио Међународни суд правде...

Антић: Није тај суд утврђивао геноцид.

Тодорић: Он је утврдио постојање геноцида.

Антић: Није. Он се позвао на једну пресуду Хашког трибунала.

Политика: Како ће се гледати у међународној заједници и ЕУ ако овде не буде званичне осуде ратних злочина на простору бивше Југославије?

Антић: Треба осуда свих тих злочина. Жртве не смемо неизједначавати у њиховој патњи, у болу њихових сродника, оне су све исте, било ко да је жртва. Али, дајте да видимо целину.

Тодорић: Ово је заиста хаотична теорија права по којем се ниједна одговорност никада не би утврдила, јер све има свој узрок и последице. На тај начин не можете говорити и релативизовати жртве које су настале. Треба индивидуализовати одговорност.

Политика: Када је реч о осуди ратних злочина, колико треба да се обазиремо на одјеке у региону?

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

Тодорић: Мислим да понашање према злочинима не треба да буде ствар политичког опортунитета, него мора бити искрено. Ја бих лично волео да је до њега дошло раније.

Антић: И то од стране свих.

Тодорић: Мислим да оздрављење ових простора ипак зависи од тога да ли ће све земље које су учествовале у ратовима дистанцирати се од политике 90-их, и а ту имамо добру чињеницу да што се тиче главних актера на овим просторима, Србије и Хрватске, да се на њиховом челу налазе људи који нису градили биографију у 90-им годинама и који ће много лакше моћи да повежу покидане везе. Принципијелно, Србија не треба да чека и ако у нечему треба да буде регионални лидер то је онда у процесу помирења.

Политика: Неки сматрају да треба показати одговорност и према будућим генерацијама и одредити се према Сребреници?

Тодорић: Мислим да је сада заиста добра прилика да се направи што већи консензус у скупштини око ове резолуције, без обзира да ли ће бити усвојена и пратећа резолуција. И добро је да чак и оне странке и они људи који су до пре две године проглашавали Скупштину као сигурну кућу за Ратка Младића сада злочине у Сребреници проглашавају срамотом за народу којем припадају.

Антић: Без целине без обухватања свих елемената и свих чињеница, без обухватања једног злочина који је претходио Сребреници, значи 120 српских села итд. ...и ако се то не стави у једну целину, може да буде само штета за будуће генерације. То што из контекста извадите једну реченицу свакога можете да осудите за било шта. Ту је страх, оправдани, потомака оних који су убијени – једноставно, људи су живели у паничном страху јер су убијали њихове претке и њих. И, онда, освета није оправдања, али се може разумети зашто је до тога дошло.

Тодорић: Неразумљиво ми је да професор овде заговара принцип освете. То је „свилено коло” које се никада не може зауставити. Морамо као цивилизовани људи који желе бољу будућност за будуће генерације завршити са овом причом заувек.

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

Антић: Али, морају сви да заврше. Најбоље је заједничка декларација, да се утврде чињенице, па да Београд, Сарајево и Загреб дају декларацију јер то је помирење.

Тодорић: Заједничкој декларацији, наравно, нико ништа не може приговорити. Пошто сви заједно, вероватно, желимо да будемо део Европске уније, а заједничка резолуција је већ донета кроз резолуцију Европског парламента, сви ми треба да покажемо да се не разликујемо од става који цела Европа има о највећем злочину који се десио у Европи после Другог светског рата.

Политика: У колико Србија искорачи и донесе ову резолуцију како ће то утицати на суседе?

Тодорић: Ја мислим да је ово златна прилика за Србију да буде регионални лидер у овом процесу помирења. Мислим да са другим партнерима у региону можемо да приступимо грађењу једног бољег окружења у коме живимо и боље будућности за све нас. То нису само флоскуле, то је реална могућност за све нас, и не видим ништа лоше уколико неко први понуди руку помирења.

Антић: Ово је чиста демагогија. Тодорић је и сам рекао да је нереално очекивати да и други поступе на други начин, према томе, ова ствар мора да се постави на мало виши ниво, па ако треба и уз помоћ Европе. Али, без утврђивања датог чињеничног стања поново се изјашњавати о истој ствари и то од стране законодавног тела које треба да донесе један политичко-правни акт који није заснована на чињеницама, које је утврдио било који орган наше државе је бесмислица.

Политика: У јавности се води расправа да ли треба донети једну или две резолуције. Шта Ви мислите о томе?

Антић: Или једна као целина, или евентуално две да се повежу. Жртве се не смеју раздвајати.

Тодорић: Сврха доношења резолуције према злочинима, за шта као друштво носимо

Да ли треба осудити злочине у Сребреници

Пише: Владимир Тодорић и Оливер Антић
понедељак, 25 јануар 2010 11:44

моралну обавезу, јесте сврха дистанцирања од злочина. Немамо шта да се дистанцирамо од злочина који су други чинили према нама, ми можемо да их осудимо. То значи да су то резолуције са различитим сврхама – једно за дистанцирање, друго је осуда. И онда се не могу стављати у исти кош.

(Разговор водила **Биљана Чпајак**)